

Posudek habilitační práce

Masarykova univerzita

Lékařská fakulta

Habilitační obor: Chirurgie

Uchazeč: MUDr. Jan Chrastina, Ph.D.

Pracoviště: Neurochirurgická klinika LF MU a FN u svaté Anny v Brně

Habilitační práce: Funkční stereotaktická neurochirurgie. Historická východiska a současný stav

Oponent: prof. MUDr. Milan Brázdil, Ph.D.

Pracoviště: 1. neurologická klinika LF MU a FN u svaté Anny v Brně

Text posudku:

Ve své habilitační práci autor na téměř 300 stranách textu podává důkladný, extenzivní přehled funkční stereotaktické neurochirurgie, od jejich počátků až do živé současnosti. Práce je členěna do devíti rozsáhlejších kapitol. V úvodních dvou kapitolách jsou detailně popsány cíle práce, následně jsou rozvedeny principy stereotaxe, popsány historické i aktuálně používané stereotaktické operační systémy a rozebrány základní principy cílení ve stereotaxi. Následujících sedm kapitol je pak věnováno užití stereotaktických operačních zákroků u jednotlivých neurologických a psychiatrických onemocnění – poruch pohybu (Parkinsonovy choroby, dystonie, tremoru), farmakorezistentních epilepsií, depresí, obsedantně kompulsivní poruchy, Gilles de la Touretteova syndromu, neobvyklých psychiatrických indikací a v terapii bolesti. Prakticky každá z těchto kapitol je uvedena historickou částí, následuje zasvěcený literární přehled studií užívajících pro danou chorobu různé operační postupy a anatomické cíle, často jsou významnou částí i výsledky a zkušenosti autora na daném poli funkční neurochirurgie, a v závěru každé kapitoly je pak uvedena relevantní a rozsahem přiměřená citovaná literatura. Velmi významný je jak prostupující entuziasmus autora pro dané téma, tak

i jeho kritický náhled na některá kontroverzní a eticky sporná užití stereotaktických ablativních výkonů zejména u poruch chování. Celkově se jedná o velmi kvalitní práci, kterou lze s minimem drobných úprav a aktualizací (datace rukopisu k X/2013) směle doporučit k publikaci ve formě knižní monografie. Pro habilitační práci dr. Chrastiny je charakteristická pečlivost v popisu publikovaných i vlastních výsledků, kvalitní obrazová dokumentace i adekvátní interpretace uvedených výsledků funkční stereotaktické neurochirurgie. Aktuálnost zpracovávaného tématu je jednoznačně vysoká a je s velikou výhodou, že autorem přehledu je zkušený neurochirurg, který se se na poli stereotaktické neurochirurgie úspěšně pohybuje již 25 let.

Jako vždy lze i k posuzované habilitační práci vznést několik kritických připomínek. Nepočítáme-li ojedinělé drobné překlepy charakteru chybějících interpunkčních znamének, chybějících či nadbytečných písmenek (např. fluroskopie namísto fluoroskopie, str. 60; spolupracovníky, str. 71), zdvojených slov (dvakrát „byla“, str. 27; dvakrát „nemocných“, str. 156) apod., pak mírně ruší opakovaně používaný termín „stereoencefalografie“ namísto korektní „stereo elektroencefalografie“, nejednotnost insula x inzulární, nesprávné použití slova „generace“ místo „geneze“, či za uši tahající anglicismus „bursty“ vzorec (navrhují ponechat „bursts“ vzorec). Co jsem však více postrádal byla chybějící závěrečná kapitola, ve které by čtenář očekával celkové shrnutí rozsáhlého přehledného textu a snad i odvážnější výhled do budoucnosti této fascinující části funkční neurochirurgie. Uvedené připomínky nicméně nemění celkové kladné hodnocení předložené práce.

Dotazy:

1/ Stereotaktickou radiofrekvenční elektrokoagulaci amygdalohipokampálního komplexu, intenzivně v posledních letech diskutovanou ve vztahu k terapii farmakorezistentních meziotemporálních epilepsií bez postižení temporálního pólu, autor zmiňoval zejména s odvoláním na její aktuální používání neurologicko-neurochirurgickým týmem Nemocnice Na Homolce. V posledním roce se zejména v USA zdá být v této indikaci preferovaným spíše laser (SLAH) oproti elektrokoagulaci. Jaký je názor autora na tuto této alternativní metodu?

2/ Poměrně hodně prostoru je v textu věnováno peroperační elektrofyziologické monitoraci při identifikaci subthalamického jádra v rámci inzerce intracerebrální elektrody u pacientů s Parkinsonovou chorobou. Podobně užitečné a současně z pohledu neurofyziologie nesmírně

zajímavé by mohlo být peroperační snímání elektrické aktivity z oblasti ncl. accumbens (obecně septálních jader), které tvoří cílovou strukturu pro experimentální léčbu závislosti. Existuje v odborné literatuře relevantní studie?

Závěr:

Habilitační práce dr. Jana Chrastiny „Funkční stereotaktická neurochirurgie. Historická východiska a současný stav“ splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Chirurgie.

Brno, 31. 12. 2014

Prof. MUDr. Milan Brázdil, Ph.D.

1. neurologická klinika LF MU

FN u sv. Anny v Brně